

Schelkunova O., stud.,
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

RENAISSANCE POET YURIY DROHOBYCH AND ROMANTIC TARAS SHEVCHENKO

The article analyzes the features of life and career of two great writers of the Renaissance and Romanticism – Yuriy Drohobych and romanisticist Taras Shevchenko, identification of common and distinctive characteristics and their comparison. Remarks aimed at comparative analysis with reference to their relativity. Particular attention is paid to work «Prognostic outlook on 1483» by Yuriy Drohobych.

Keywords: *Yuriy Drohobych, Taras Shevchenko, Prognostic outlook on «Prognostic outlook on 1483», anthropocentrism, Christianity, Renaissance, Romanticism.*

УДК 82.09 (438:477)

Юревич М. В., к.філол.н., наук. спів.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

ІВАН ФРАНКО ТА ЕЛІЗА ОЖЕШКО В КОНТЕКСТІ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ КУЛЬТУРНИХ ВЗАЄМИН

Стаття присвячена творчості та громадській діяльності українського письменника Івана Франка та його зв'язкам з польським літературним рухом кінця XIX століття. У статті також висвітлено особливості листування Франка з видатною польською письменницею Елізою Ожешко.

Ключові слова: *українсько-польська школа романтиків, польська громадська думка, польська література, українська тематика, переклад.*

Протягом усього свого творчого шляху Іван Франко брав участь у польському суспільному і літературному житті. Його особисті зв'язки з багатьма видатними діячами польської культури та вплив на польську громадську думку завдяки виступам у численних легальних і нелегальних організаціях – ця тема варта окремого висвітлення та дослідження. Зокрема у 70-х – на початку 80-х рр. Іван Франко брав участь у галицькому робітничому русі, у виданні газети «Prasa», пов'язаний тісним співробітництвом з групами Л. Вавринського „Równość” і «Przedświt”. У період 1882-1885 рр. в ряді

праць, присвячених „польському питанню”, Франко обговорює польсько-українські взаємини. З 1887 до 1897 письменник особливо активно виступає у польській пресі („Przegląd tygodniowy”, „Prawda”, „Kraj”, „Przegląd społeczny”, „Kurier Lwowski”) [1, с.5].

У 80-х – 90-х рр. з’являються найголовніші праці Франка на предмет польської літератури, налагоджуються його тісні творчі зв’язки з польськими письменниками, польські журнали та критика популяризують його творчість.

Зближенню польської та української літератур насамперед дуже сприяли видатні представники так званої українсько-польської школи романтиків 20-40-х рр. – С. Гошинський, Б. Залеський, А. Мальчевський, а зрештою й А. Міцкевич та Ю. Словацький, використовуючи у своїх поезіях українську народну творчість та надихаючись красою України.

Перші виступи Івана Франка з питань польської літератури датуються серединою 80-х років, коли він публікує статті „Адам Міцкевич в українській літературі”, „Й. Богдан Залеський” та ін. Значної популярності в той період набувають твори Пруса, Ожешко і Сенкевича, рецензії та переклади яких друкуються на сторінках „Русской мысли”, „Вестника Европы”, „Русского архива” тощо.

При всій різноманітності матеріалів польської тематики, які в той час розміщувались на сторінках „Киевской старины” (рецензії, переклади віршів та прози, розвідки про письменників), головним чином тут популяризувалися факти, які тією чи іншою мірою стосувались українсько-польських суспільних і культурних відносин [1, с.176]. Зокрема найчастіше з’являлись на сторінках журналу імена Б. Залеського, Ф. Равіти-Гавронського, Ю. Крашевського, П. Биковського, Г. Запольської, Л. Совінського тощо.

Іван Франко виявляв постійну зацікавленість літературним життям Польщі. Крім того, письменник пропагував серед польських читачів найкращі досягнення української літератури, а також писав польською безпосередньо для польського читача. Франка як письменника і літературного критика передусім цікавила сучасна йому польська література 80-90-х рр. [1, с.202]. Однак, аналізуючи літературний процес, він не міг не звернутись до його витоків. Зокрема письменника цікавила роль польсько-української школи романтиків і загалом українська тематика, що наскрізною ниткою проходить через усю польську літературу: „Досить назвати „Roxolanie” Кльоновича, «Wojnę domową» Каховського, твори Шимоновича і Зіморовичів, «Panoszę» Папроцького, «Wojnę Sosimską» Потоцького, а також чималу кількість творів другорядного значення, щоб мати уявлення про те, що вносила земля і народ український до польської літератури» [2, 2].

Очевидно, що доба романтизму була найбільш врожайною на український вплив у польській літературі (20-і – 50-і рр. XIX століття) – це

період найширшого і найінтенсивнішого використання українського елемента в польській літературі. Саме тоді з'явилися найбільш примітні постаті авторів-поляків, які писали й друкували свої твори українською мовою; ця тенденція мала також неабиякий вплив і на «після романтичні» десятиліття літературного розвитку [3, с.280].

Одним з основних мотивів та факторів цього явища став природний фактор. Походження багатьох письменників з України, безпосередній зв'язок з нею, краса її природи, багатство народнопоетичної творчості, українське оточення стали основними збудниками їхніх творчих поривів. У Б.-Ю. Залеського читаємо:

„Ой Україно, ненько мила,
Давно ж судьба нас розлучила,
Прожив я даром живот свій».
Т. Падура пише так про Україну:
„Може не буде кому згадати,
Може і діжду колись...
Но ти, Вкраїно, ти мені, мати,
Ще і за гробом приснишь» („Сірко»).

Не можна оминати тут поетичних слів П. Свенціцького:

„Повій, вітре, з мого краю,
З того гаю, з того раю,
З-понад скали тисової,
З-понад Ушки золотої!
Принеси мені стеблинку
З лугу того розкішного,
Принеси мені пилінку
Рідной землі, бо загину –
Пропаду з жалю за вами,
Рідненькими сторонами» („На чужині»).

Значна частина літераторів з України походила із зубожілої шляхти, а тому ніщо не відділяло їх від спілкування з народом. Вони рано вивчали мову, мали можливість пізнати селянський побут, звичаї, обряди. Такі зубожілі шляхетські сім'ї чиновників і орендарів нерідко зневажалися багатою польською шляхтою, тому в силу обставин входили в різноманітні контакти з українськими селянами, переймали їхні звичаї, побутові традиції, користувались українською мовою.

Українофільські інтереси польської літератури набули особливого поширення і розвитку в епоху романтизму, коли посилено пропагувався зв'язок творчості письменника з його найближчим оточенням, із землею та народом,

серед якого він живе, з фольклорними й історичними традиціями. Захоплені висловлювання про український фольклор часто супроводжувалися сповненими пістету похвалами польських вчених, письменників і публіцистів на адресу української мови.

У 20-і – 50-і роки ХІХ століття на магнатських і шляхетських дворах культивується традиція українського співу. Тепер з українськими піснями виступають не лише кобзарі, лірники і дворові козаки, але й родовиті шляхтичі-поляки. Придворним співцем магната Є. Сангушка був, наприклад, Григорій Відорт, у репертуарі якого були народні пісні, а також пісні, складені ним самим та іншими польськими авторами [4, с.381-387].

Магнат Вацлав Жевуський після арабоманії захопився козаччиною, перетворившись на „отамана Ревуху». Він збирає у своєму савранському маєтку лірників, теорбаністів, кобзарів, які повинні були складати і популяризувати пісні про його дворових козаків. Для прикладу наведемо уривок зі „Співу Ревуцького» Григорія Відорта, присвяченого Вацлавові Жевуському:

„Всяка птиця на повітрі не потрапить того,

Що наш батько Ревуха доказує много.

Коні сиві, половії, гнідії і чорні!

Втіште ж мене, щоб не тужив Ревуха моторний».

Цією ж справою займались також Падура і Комарницький.

Відомим явищем того часу була т.зв. „балагульщина» – теж своєрідний вияв польського українофільства. Полягало воно у захопленні шляхетської молоді у 30-х – 40-х роках на Київщині, Поділлі, Волині всілякими простацькими витівками і авантюрами. Ігноруючи великопанське товариство, його етику, мораль, балагули відзначались розв’язною поведінкою, пиячили в шинках, бешкетували на ярмарках, носили чудернацький одяг тощо. І. Франко дав наступну оцінку цього явища: балагульщина є „елементарною, малосвідомою, а часто цинічною реакцією проти усієї тої фальші шляхетсько-польського життя, що виробилася віками та особливо при кінці ХVІІІ і в початку ХІХ століття дійшла до найвищого ступеня під впливом французини» [5, с.19].

Своєрідною була також ідеологічна інтерпретація історичних подій у творах польських письменників-українофілів, особливо періоду Хмельниччини чи Гайдамаччини. Як висловився І. Франко, польські автори часто намагалися малювати ідилічну, „фікційну» Україну, „виключаючи пильно з української традиції все, що нагадувало таку власновільну, самостійну протестуючу Україну» [6, с.133]. Наприклад, у Діонісія Бонковського читаємо:

„Гей я козак, зовуть Воля,

Українець з Гуляйполя,

Зроду, звіку не знав пана,
Где дівчина, там і доля,
Где корчмонька, там і воля».

І далі:

„Слава ж тобі, наш ти Боже!
Що захоче, козак може.
Як побачив чорнобриву,
Схопив в жменю кінську гриву,
В ногах стиснув вороного,
Сам чорт не втече від нього» („Козак Воля»).

Франко також не перекладав на представників польської літератури політичну відповідальність за дії і вчинки магнатерії на сході країни. Натомість він звертав увагу саме на ті твори польських письменників, де у реалістичній манері замальовувалось поведження польської шляхти з українським народом, зокрема виступає з рецензією на “Ogród Fraszek” Вацлава Потоцького. Франко заперечує „цивілізаційну” роль Польщі як опори європейської співдружності, оскільки розвиток магнатсько-шляхетської держави у XVI ст. відбувався загалом завдяки експансивній політиці визиску щодо України [1, с.204].

Серед імен, що найбільше цікавили І. Франка – польський поет Богдан Залеський. Він друкує статті про його життя та діяльність, де називає Залеського „Одним з найбільших і найоригінальніших поетів Слов’янщини” [1, с.207]. Надзвичайно високо цінуючи його поетичний дар, Франко водночас тверезо і критично оцінював погляди Залеського щодо України як ідеальної частини Речі Посполитої: „Виключаючи пильно з української традиції все, що нагадувало таку власно вільну, самостійну, протестуючу Україну, Залеський мусів дійти до витворення України фікційної, мальованої. Чим краще мальована була та фікція, тим гірше для польської суспільності, бо тим сильніше скріплювалась в її умі і серці одна велика ілюзія” [7].

З деякими польськими письменниками, такими як Ожешко, Прус, Конопницька, Каспрович Франка пов’язувала близька особиста приязнь. З кимось він листувався, дискутуючи на різноманітні теми суспільного та літературного характеру, з іншими він працював у польських виданнях і був зв’язаний довголітньою дружбою. Франко підкреслював зокрема щодо Ожешко, Конопницької, Пруса та Ленартовича, що „справжню польську шляхту, сю еліту польського народу ціню і люблю, як люблю всіх благородних людей власного і кожного іншого народу” [8, с.115].

На особливе дослідження заслуговує листування Франка з І. Ожешко впродовж 1886-1888 рр.

Еліза Ожешко – одна з найвидатніших польських письменників епохи позитивізму – народилася 6 червня 1841 року на Мільковщині у родині адвоката Бенедикта Павловського та його другої дружини Франциски. Її батько був високоосвіченим інтелектуалом, зібрав вдома велику бібліотеку і багату картинну галерею, однак, коли Елізі було 3 роки, він помер. Вихованням її надалі займалася мама, бабуся і сестра. У Елізи рано проявилися літературні здібності, вона багато читала і почала писати оповідання.

Коли у 1852-1857 рр. Еліза перебувала на стипендії сакраменток у Варшаві, вона подружилася з Марією Васильовською (пізніше – Марія Конопницька). Літературні зацікавлення зміцнили їхню дружбу на усе життя.

Еліза Ожешко з ранньої молодості щиро цікавилася життям простих людей. Відомо, що вона намагалася організувати школу для селян у своєму маєтку у Людвинові, попри невдоволення свого чоловіка. Молода письменниця підтримувала учасників повстання 1861 року, а 1863 року в їхньому домі біля двох тижнів переховувався Ромуальд Траугут, якого Ожешко потім відвезла у власній кареті до кордону Польського Королівства.

У творчості Елізи Ожешко домінує реалізм. Найважливіша повість – це „Над Німаном” та споріднена з нею тематично повість «Хам» (1888).

Коли у 1904 році серед кандидатів на Нобелівську премію з’явилося ім’я Елізи Ожешко, деякі члени комітету ставили ім’я письменниці навіть вище від Генрика Сенкевича і пропонували приділити нагороду обом літераторам. В одному з документів можна навіть прочитати наступне: «O ile w tekstach Sienkiewicza bije szlachetne polskie serce, to w twórczości Elizy Orzeszkowej bije serce człowieka”. Однак нагороду отримав усе ж Сенкевич.

Із листування Івана Франка та Елізи Ожешко очевидно, наскільки глибоко і щиро видатна польська письменниця цікавилася українською мовою, історією та літературою, висловлювала гарячу симпатію та дійсно сестринську підтримку українському народові, вірила у його світле майбутнє та відродження.

Перший лист від Елізи Ожешко надійшов 20 березня 1886 року, в якому письменниця висловлює палку прихильність українській мові і літературі, що відразу не могло не здобути симпатію Івана Франка: «Уже більше ніж рік тому я почала займатися українською мовою і її літературою. Декілька причин склалось на те, що мене потягло до цього предмета, але найбільш безпосередньою з них було листування з двома моїми земляками, що живуть на Україні і, пройняті гарячою симпатією до тамошнього народу та всього, що торкається його, працюють студіюють його минуле, звичай й усі прояви національного духу» [9, с.111].

Письменниця зізнається Франкові, що знайома з українською мовою з дитинства, оскільки народилася у Гродненській губернії, читала в оригіналі

Шевченка, Костомарова, Котляревського, Вовчка, Нечуя-Левицького і, зрештою, два твори Франка – «Захар Беркут» та «На дні». Крім того, Еліза Ожешко наголосила, що читає українську пресу по можливості, хоче глибоко ознайомитись з географією та історією України, опанувати граматику української мови та історію української літератури. Очевидно, що письменниця щиро прагне досконало розібратися в усіх питаннях, що пов'язані з українською мовою та літературою і потребує першоджерел, які б їй у цьому допомогли. Вона звертає увагу також на два актуальні питання літературної справи: відсутність єдиної літературної мови й єдиного правопису. Більше того, Ожешко висловлює готовність написати дослідження, присвячене українській літературі з метою ознайомлення з нею польської суспільності і просить дозволу Івана Франка на переклад польською «Захара Беркута». Таким був перший лист Елізи Ожешко до Івана Франка – сповнений натхнення та ентузіазму працювати на користь української літератури, продиктованих глибокою симпатією до української культури в цілому.

Франко на момент початку листування був знайомий з творчістю Ожешко і глибоко цінував її письменницький дар, оскільки уже в першому листі називає її «звіздуою першої величини» [10, с.47].

Зізнається навіть, що в дечому заздрить її майстерності «делікатного отінювання чуття і характерів, можливого тільки для жіночої руки, тої всеобнімаючої любові, розлитої, мов прозрічаста синява погідного неба, над усіма вашими побутовими картинками». Франко говорить також про її «багатство знання людських відносин, до котрих мені, виррослому «на дні», так далеко, як з того дна далеко до тих світлих сфер, в котрих живуть вибрані немогі уми» [9, с.115].

З листа Франка видно, наскільки погано стоїть справа з посібниками з географії та історії України, з граматики української мови та дослідженнями української літератури. Франко не може порадити Ожешко такий нарис історії України, який би дозволив їй отримати загальне широке уявлення про українську історію та зв'язані з нею явища української літератури, оскільки на той момент такого дослідження просто не було. Натомість поет радить ряд статей і книг, де Еліза Ожешко могла частково здобути потрібну інформацію.

Зі справжнім аристократизмом духу відповідає Еліза Ожешко 8 квітня 1886 року на лист Франка, сповнений бідкань, нарікань та надто скромних оцінок власної творчості. Очевидно, що її повага до письменника та його творчості надзвичайно велика, як і непереборна цікавість до української історії та літератури. Вона сумлінно виконує поради Франка і читає все, що може знайти за його вказівками. Водночас, дає тонку і влучну оцінку українським творам сучасних письменників, які їй вдається прочитати, про що

свідчать слова: «Чим більше читаю, тим сильніше відчуваю дивну насолоду й поезію цієї літератури. Чиста вона, мов кристал, тепла, мов літній вечір, несподівано оригінальна, до жодної іншої відомої мені не подібна. Бракує їй може ширших просторів, і на її арфі не знайшла я ще всіх боків людського почуття». І далі: «Я бажала б також дуже прочитати продовження повісті «Повія» (П. Мирного – *М. Юревич*), початої в «Раді». Дуже досконала в ній пластика: бачиться і чується там усе на власні очі й вуха. Знамениті маєте таланти» [9, с.120].

Надзвичайно високу оцінку дає Еліза Ожешко творам Франка і його письменницьким здібностям: «Мені здається, що саме ви, шановний добродію, призначені влити більшу суму філософського елемента в неї, ніж досі вона має його, й розширити її психологічні обсяги» [9, с.120]. Ще раз підтверджує Еліза Ожешко свої наміри створити ґрунтовне опрацювання з історії української літератури за останні 30 років і висловлює сподівання, що цензурі не вдасться зупинити цей проект.

У відповідь на цей лист Франко говорить про ситуацію з громадською свідомістю на Галичині, критикуючи «тісноту свідомості», «ворожнечу за букви і правопис», романтичність українофільства 60-х рр., яке поза «теоретичну оборону самостійності малоруської народності не вийшло, західно-європейських поступових ідей не набрало» [10, с.56]. Натомість покоління 70-х рр. внесло в програму народовства «нові домагання»: практична оборона економічних і соціальних інтересів народу, реалістичність у літературі, доступна освіта.

Після цього листа, написаного у квітні 1886 року, наступає велика перерва у листуванні Івана Франка і Елізи Ожешко. Наступний лист письменника польською мовою і датується аж 14 грудня цього ж року. Він просить письменницю надати оповідання для перекладу і розміщення у щомісячнику «Поступ». На жаль, через цензурні умови цей задум Франкові здійснити не вдалось.

Ожешко відповіла 23 грудня. Вона обіцяє написати до 1 січня статтю або замальовку з життя білоруського народу до Франкового збірника. Еліза скаржиться на проблеми зі здоров'ям, однак зазначає, що переклала декілька новел Франка і звернула увагу критиків на це: «Маю за принцип ніколи не полемізувати, але на цей раз я відповіла на закиди навмисне тому, щоб цим допомогти до посилення руху навколо цього питання» [9, с.128]. І знову вона звертається до Франка з проханням повідомити їй про вихід граматики української мови і словника Огоновського. Письменниця прагнула робити переклади з української, однак за відсутності посібника змушена була звертатись по допомогу до своїх друзів – українських письменників, зокрема Олександра Кониського: «Незважаючи на цілорічну вже й досить старанну

працю, незважаючи на обізнання моє з трьома спорідненими мовами (польською, російською і білоруською), – не смію твердити, щоб я знала цю мову ґрунтовно й у всіх її відтінках».

Знову листування між Франком та Ожешко припиняється майже на рік. Ожешко робить дописку до листа своєї приятельки Марії Семашко, де вибачається, що не може поки здійснити перекладу «Захара Беркута» і хоче передати право на переклад Марії Семашко. Однак письменниця додає, що не відмовляється від створення збірника українських повістей і новел, перекладених польською, а також опрацювання української літератури: «До цього збірника «Захар Беркут» необхідний, як майбутня його найкраща оздоба. Поки приготуємо все до окремого видання, друкуватимемо «Захара» в одній з найбільших варшавських газет» [9, с.130].

У листі-відповіді Франко зауважує, що існує декілька польських перекладів його повісті «На дні», які, однак, не були пропущені цензурою. Франко висловлює надію, що в Лодзі цензура буде лояльнішою до його творів. Крім того він просить Ожешко надіслати йому свою фотографію: «Обличчя ваше я видів, вправді, в ілюстраціях, але хотілось би мати вас між тими, приязнь котрих найдорожча для мене» [9, с.131].

Еліза Ожешко відповідає 25 березня 1887 року. У листі вона зауважує, що незважаючи на існування інших перекладів повісті Франка «На дні», новий переклад буде у пригоді, оскільки галицькі газети «зовсім не доходять сюди. Одержувати їх мають право лише редакції газет, а втім ніхто. Навіть такі як я, завзяті письменники, не бачать їх ніколи». Коментуючи слова Франка щодо цензури, Ожешко припускає, що часопис «Край» «звернув на цензуру власну нехіть друкувати річ дуже гарну, але, на суспільну думку, сміливу та уїдливу, бо цей часопис... лавірує і дипломатизує трохи. Щодо «Przegląd Tygodniowy», – це зухвалий орган, що не зупинився б ніколи перед жодною сміливістю і уїдливістю, навпаки, покwapно ухопився б за всяку нагоду виявити їх. Отже, тут хіба напевне були цензурні перешкоди» [9, с.132].

Франко відповідає їй 18 квітня 1888 року, де обговорює справи видання перекладів творів Ожешко у Львові. Проте зауважує, що це не проста справа: „Наша література не має досі жодного видавця, що міг би дати наклад на такі твори” [9, с.134].

На цей лист Еліза Ожешко 26 квітня 1888 р. відповідає останнім повідомленням, яке завершує листування двох великих діячів двох великих літератур. У цьому листі письменниця зауважує, що справа видання її творів українською мовою має дочекатися кращих часів, оскільки стикається з такими матеріальними проблемами, а також висловлює подяку Франкові за фотографії та допомогу і приязнь.

Листування Івана Франка і Елізи Ожешко, цих двох справжніх аристократів духовності українського і польського народів, яскраво віддзеркалюють не лише літературний процес кінця ХІХ ст., його сутність, досягнення, проблеми і суперечності, а загалом культурне життя Наддністрянщини. Незважаючи на те, що Еліза Ожешко так і не досягла мети, яку ставила собі на початку листування з Іваном Франком, а саме – поглибити свої знання з історії, мови та літератури України, отримавши необхідні джерела – взаємний культурний обмін, зближення та збагачення культурних еліт Польщі та України мало величезні позитивні наслідки для обох народів. Особистий вплив Франка, його творчості та активної громадської діяльності на польське освічене суспільство був однією зі сходинок у процесі формування позитивного образу України в очах польської громади та сприяв розбудові і зміцненню тісних партнерських стосунків з сусідньою державою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вервес Г. Д. Іван Франко і питання українсько-польських літературно-громадських взаємин. – Київ, 1957. – 363 с.
2. Iwan Franko. Wzajemny stosunek literatury polskiej i ruskiej // Pamiętnik zjazdu literatów i dziennikarzy polskich. – Т. І. – Львів, 1894. – С.2.
3. Юревич М. В. Іван Франко та польське українофільство ХІХ століття // Літературознавчі студії. Вип. 18. – Київ, 2006. – С. 280-282.
4. Лисенко Н. О торбане и музыке песен Видорга // Киевская старина. – Киев, 1892. – Т. II. – С. 381-387.
5. Франко І. „Король балагулів» Антін Шашкевич // Записки НТШ. – С. 19.
6. Франко І. Йосиф-Богдан Залеський (твори в двадцяти томах). – Т. 18. – Київ, 1955. – С. 133.
7. Іван Франко. Твори. – Т. ХVІІІ. – С. 133-134.
8. Ів. Франко. Дещо про самого себе. Публіцистика. – С.115
9. Возняк М. С. З життя і творчості Івана Франка. – Київ, 1955. – С. 111-135.
10. Франко І. Зібрання творів у п'ятдесяти томах / Іван Франко; Редакційна колегія: Є. П. Кирилюк (голова) та ін. ; Академія наук Української РСР, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка. — Том 49 : Листи (1886—1894) / Редактор тому Ф. П. Погребенник; Упорядкування та коментарі Н. О. Вишневської та ін. — К.: Наукова думка, 1986. — 810 с.

Юревич М. В., к. филол. н., науч. сотруд.
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченка

ИВАН ФРАНКО И ЭЛИЗА ОЖЕШКО В КОНТЕКСТЕ ПОЛЬСКО-УКРАИНСКИХ КУЛЬТУРНЫХ ВЗАИМООТНОШЕНИЙ

Статья посвящена творчеству и общественной деятельности украинского писателя Ивана Франко и его связям с польским литературным движением конца XIX века. В статье также освещены особенности переписки Франко с выдающейся польской писательницей Элизой Ожешко.

Ключевые слова: украинско-польская школа польская культура, польское общественное мнение, польская литература, украинская тематика, перевод.

IVAN FRANKO AND ELIZA ORZESZKOWA IN THE CONTEXT OF THE POLISH-UKRAINIAN CULTURAL RELATIONS

The article is dedicated to creativity and social activities of the Ukrainian writer Ivan Franko and his relations with the Polish literary movement of the late nineteenth century. The paper also highlights the features Franko correspondence with leading Polish writer Eliza Orzeszkowa.

Keywords: Ukrainian-Polish romantic school, Polish public opinion, Polish literature, Ukrainian subjects, translation.

УДК 821.161.2. 091

Яцько А. І., асп.,
Институт філології КНУ імені Тараса Шевченка

ЛІТЕРАТУРА КИЇВСЬКОЇ РУСІ ЯК ДЖЕРЕЛО ПОЕТИЧНИХ ВІЗІЙ МИКОЛИ ЗЕРОВА

У статті аналізується феномен книжності Київської Русі як джерела поетичних візій Миколи Зерова. Зокрема, досліджуються киеворуські образи князів Святослава, Ігоря, а також образи міст Києва, Чернігова. Обґрунтовується теза про неперервність розвитку української літератури, яка бере свій початок із киеворуської доби. Література Київської Русі розглядається як джерело образів-ідей, образів-символів у поезії М. Зерова-неокласика.

Ключові слова: киеворуські образи, Київська Русь, князь, місто, М. Зеров, неокласика.